

Φίλιππος Πατσαλής: Ένας επιστήμονας που τιμά την Κύπρο

Ανακάλυψε τη νέα μη επεμβατική μέθοδο διάγνωσης του συνδρόμου Down.

Στις αρχές του Μάρτη η Κύπρος έγινε πασίγνωστη στους ιατρικούς κύκλους του κόσμου με την εξαγγελία της ανακάλυψης μιας νέας μεθόδου για τη μη επεμβατική μέθοδο διάγνωσης του συνδρόμου Down. Ο συμπατριώτης μας επιστήμονας Φίλιππος Πατσαλής, επικεφαλής της ερευνητικής ομάδας του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής, εξήγγειλε τη μεγάλη αυτή ιατρική ανακάλυψη. Το γεγονός αυτό ανεβάζει χωρίς αμφιβολία το κύρος της επιστημονικής ιατρικής στην Κύπρο και τιμά τους πρωτοπόρους ερευνητές που κατάφεραν να προσφέρουν ανεκτίμητες υπηρεσίες στην παγκόσμια ιατρική.

Το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής βρίσκεται στον Άγιο Δομέτιο και η συνεργασία του με τον Δήμο μας είναι διαρκής. Πρόσφατα η συνεργασία αυτή επεκτάθηκε και σε σχέση με τη δημιουργία ιατρικού κέντρου Υγείας στον ίδιο χώρο για τις ανάγκες του Αγίου Δομετίου και όχι μόνο. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται διάφοροι τρόποι συνεργασίας, ενώ υπάρχουν ενδιαφέρουσες απόψεις για το όλο θέμα που με συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας αναμένεται ότι θα ολοκληρωθούν και θα ληφθούν τελικές αποφάσεις για μια τέτοια μόνιμη και σταθερή συνεργασία.

Αξίζει τον κόπο να μεταφέρουμε στους αναγνώστες μας, μερικά χαρακτηριστικά γεγονότα που αφορούν αυτόν τον πρωταγωνιστή Κύπριο επιστήμονα που συνεισφέρει στην παγκόσμια ιατρική επιστήμη, τον Φίλιππο Πατσαλή.

Για το επίτευγμά του ο ίδιος αναφέρει σχετικά:

«Ήξερα ότι η είδηση θα κάνει το γύρο του κόσμου, ήξερα ότι θα είχε απήχηση στην κοινωνία, αφού ήταν κάτι που το ανέμενε εδώ και τουλάχιστον 15 χρόνια, περίμενα θετικά σχόλια και δημοσιεύσεις, αλλά δεν υπολόγισα την έκταση, την ποιότητα και το μέγεθος αυτής της δημοσιότητας». Η ανακάλυψη των Κυπρίων επιστημόνων είχε δημοσιευτεί σε ένα από τα πιο έγκυρα επιστημονικά περιοδικά, το Nature, κάτι όμως που δεν εμπόδιζε το «ανταγωνιστικό» του Science να σπεύσει από τους πρώτους και να ζητήσει συνέντευξη από

τον Δρα Πατσαλή. Έγκυρες εφημερίδες όπως η Wall Street Journal, διεθνή πρακτορεία ειδήσεων, περισσότερες από 150.000 δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο μέσα σε μια μόνο εβδομάδα κάλυψαν με εκτενή ρεπορτάζ το γεγονός.

Ο ίδιος στέκεται σε κάποια σχόλια ειδικών, οι οποίοι έκαναν συγκρίσεις με άλλες μεθόδους ή συμμετείχαν σε αρκετά σοβαρές συζητήσεις και έβρισαν τα πλεονεκτήματα της δικής του μεθόδου. «Είναι πολύ σημαντικό ότι οργανισμοί, όπως ο Αμερικανικός Οργανισμός Ασθενών με Σύνδρομο Down, έκαναν πολύ θετικά σχόλια. Ακόμα και επιστήμονες που είναι σε ανταγωνιστικές ομάδες, μου έστειλαν emails και εκφράστηκαν θετικά, είτε δημοσίευσαν σχετικά άρθρα. Δέχθηκα, επίσης, έναν κατακλυσμό από emails, sms και τηλεφωνήματα από άτομα που είναι

στην πολιτική και στην εξουσία, από οργανισμούς και από απλό κόσμο. Εκείνο που με χαροποιεί ιδιαίτερα είναι ότι ένιωσαν όλοι περήφανοι ως Κύπριοι». Ο Δρ Πατσαλής ασχολείται με την προγεννητική διάγνωση τα τελευταία 20 χρόνια σε ερευνητικό επίπεδο. «Είχε γίνει μια τεράστια προσπάθεια τα πρώτα χρόνια του '90 για την ανάπτυξη μιας μη επεμβατικής μεθόδου για το Σύνδρομο Down, με τη συμμετοχή πολύ μεγάλων επιστημονικών ομάδων, οι οποίες όμως δεν κατάφεραν να βρουν κάποια μέθοδο. Νομίζω ότι ο δρόμος άνοιξε με μια δημοσίευση το 1997 που αφορούσε μια ανακάλυψη, ότι στο αίμα της εγκύου μητέρας κυκλοφορεί σπασμένο DNA. Από εκεί πήραμε όλοι ελπίδες, ότι μπορεί να πετύχουμε αυτό το σκοπό. Επειδή ασχολούμαι με την ανάπτυξη νέων γενετικών μεθόδων, οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν στον προγεννητικό έλεγχο ή στη διάγνωση γενετικών συνδρόμων, είναι δουλειά μου ερευνητική για χρόνια, πριν από πέντε χρόνια ένιωσα ότι ήταν πάρα πολύ



Ο Φίλιππος Πατσαλής με την οικογένειά του

σημαντικό να ασχοληθώ με τον μη επεμβατικό έλεγχο του συνδρόμου Down, διότι είναι ένα θέμα που έχει άμεση εφαρ-

μογή σε όλο τον κόσμο. Είναι κάτι που αναζητούν οι επιστήμονες εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Νομίζω ότι όταν ξεκινήσαμε, ήμασταν αουτσαίντερ, δεν θεωρούμασταν μεγάλη ομάδα. Τύχα με καλής χρηματοδότησης από την Ε.Ε., ξεκινήσαμε και έβλεπα ότι προχωρούσαμε σε καλό δρόμο. Ο leader στον κόσμο σ' αυτό τον τομέα είναι ένας Κινέζος, ο οποίος πριν από δύο χρόνια ήρθε και με βρήκε σε ένα συνέδριο και μου είπε, «ξέρω ότι κάνεις αυτή τη δουλειά, ξέρω ότι είσαι σε καλό δρόμο και πιστεύω ότι έχεις πάρα πολλές ευκαιρίες και θέλουμε και εμείς να ασχοληθούμε με τη δική σου προσέγγιση».

Τα πρώτα στάδια της δουλειάς τους Βραβείτσκον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ένα γεγονός που επίσης δεν περίμενε, διότι υπήρχαν πάρα πολύ μεγάλες ομάδες που δούλευαν για τον ίδιο σκοπό. «Από ένα σημείο και μετά, ξέραμε πάρα πολύ καλά ότι ήμασταν μία από τις πρώτες ομάδες στον κόσμο, αλλά βεβαίως κρατήσαμε πολύ χαμηλό προφίλ. Δεν βγήκαμε πολύ

ανοικτά για να πούμε τις μεθόδους μας, ίσως γιατί αισθανόμουν ότι ως μικρή χώρα, μπορεί να μας ζήμιωνε εύκολα. Ήταν θέμα τακτικής. Προτιμούσα να μην γνωρίζει κανείς τίποτα για να μπορώ να δουλέψω ήσυχα και συγκεντρωμένα τη μεθοδό μας και να μην αποσυντονιστούμε, αλλά ούτε και να τύχουμε οποιασδήποτε δυσμενούς διάκρισης από άλλους επιστήμονες. Το πιο σημαντικό, όμως, είναι ότι θέλαμε να κατοχυρώσουμε τα πνευματικά δικαιώματά, οπότε δεν έπρεπε να ανακοινώσουμε τίποτα. Ίσως ο μεγάλος πάταγος έγινε και από το γεγονός ότι βγήκαμε λίγο πολύ ξαφνικά, αιφνιδιαστικά. Μπορεί να γνώριζαν κάποιοι, αλλά κρατήσαμε ένα πολύ χαμηλό προφίλ. Στα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε και τα οποία ήταν πάρα πολύ δύσκολα, σε κάποια είχαμε την έμπνευση, σε κάποια την τύχη, αλλά είναι ο πολύ έντονος προβληματισμός που μας έδωσε εκείνες τις φαινικές ιδέες, εκείνα τα πονηρά, ας μου επιτραπεί ο όρος, επιστημονικά κόλπα για να μπορέσουμε να υπερπηδήσουμε προβλήματα που άλλοι δεν υπερπήδησαν».

Πολύ σύντομα η ομάδα του Δρα Πατσαλή θα βγει με δεύτερη και τρίτη δημοσίευση, «για να δώσουμε το μήνυμα στους επιστήμονες, ότι ούτε τυχαία ούτε προσωρινά είμαστε σ' αυτό το θέμα».

Ποιος είναι

Ο Δρ Φίλιππος Κ. Πατσαλής γεννήθηκε στην Αθήνα το 1962. Είναι παντρεμένος και έχει τρία παιδιά, την Ιωάννα, τον Κωνσταντίνο και τον Νέστορα. Έχει αποφοιτήσει με πτυχίο BSc από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης και μεταπτυχιακά πτυχία MA, MPH και PhD από το City University της Νέας Υόρκης, στις ΗΠΑ.

Έχει εξειδικευτεί στον τομέα της Ανθρώπινης Γενετικής στο Memorial Sloan-Kettering Center και στο Cornell Medical Center, στις ΗΠΑ. Επίσης, έχει ειδικευθεί και έχει λάβει επαγγελματική άδεια στις ειδικότητες Κυτταρογενετικής και Μοριακής Γενετικής από το New York Department of Health, USA, America Board Certified ως High Complexity

Laboratory Director από το American Board of Bioanalysis, USA, και διαπίστευση ως διευθυντής Εργαστηρίου στην Κυτταρογενετική και Μοριακή Γενετική από το College of American Pathologists, USA. Πρόσφατα το Πανεπιστήμιο Κύπρου του απέδωσε τιμητικά τον τίτλο του Adjunct Professor στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

